

Ministerie van Justitie en Veiligheid

Kenmerk	uw referentie	20 juli 2018 datum
contactpersoon	internetconsultatie onderwerp	

Geachte heer, mevrouw,

Het wetsvoorstel tot herziening van de het beslag- en executierecht bevat naar onze mening belangrijke aanpassingen die beter passen bij de huidige samenleving dan de bestaande wetgeving. Met name het voorstel voor toepassing van de beslagvrije voet bij bankbeslag en het gemoderniseerde beslagverbod is een vooruitgang. Wij zien het voorstel dan ook als een positieve ontwikkeling, maar zien ook zeker nog mogelijkheden tot verbetering. Een groot aantal daarvan is al genoemd in andere reacties (onder anderen door het Nibud, de Landelijke Cliëntenraad en de KBvG): het gebruik van verschillende termen voor het "bestaansminimum", de problematiek van het leggen van beslag op flexibele inkomsten en bij ZZP-ers en de blijvende onduidelijkheid over het beslag op inkomsten die niet door loonbeslag maar wel door bankbeslag kunnen worden getroffen. Vanuit het perspectief van een organisatie die schuldhulpverlening uitvoert, vinden we het van belang om nog een tweetal andere kanttekeningen te plaatsen bij het voorstel.

- Een effectieve aanpak van problematische schulden vraagt om een werkwijze die er aan de ene kant op is gericht om de stress die een gevolg is van het hebben van schulden te reduceren, maar die ook voldoende prikkels bevat om schuldenaren er toe te bewegen om in actie te komen. De afgelopen jaren zijn verschillende maatregelen genomen die er op zijn gericht om onnodige stress te reduceren (denk aan het afsluitverbod van energie tijdens de wintermaanden, de mogelijkheden van het breed en smal moratorium, enzovoorts). Daarbij is steeds het uitgangspunt geweest, dat deze maatregelen ingezet kunnen worden op het moment dat iemand zich tot de schuldhulpverlening heeft gewend met het verzoek om hulp bij de aanpak van financiële problemen. Het wetsvoorstel waarop deze consultatie is gericht heeft een andere impact, omdat het zich in wezen richt op iedere burger die zijn financiële verplichtingen niet nakomt. Met het beperken van de verhaalsmogelijkheden voor schuldeisers, ontstaat gelijktijdig het risico dat schuldenaren minder noodzaak voelen om zelf hulp te zoeken bij het oplossen van schuldenproblematiek. Het ontbreken van die prikkel kan er voor zorgen dat problematische schulden (en dus ook de daarmee samenhangende achterliggende problematiek) langer onder de oppervlakte blijven. Dat kan weer leiden tot verergering van die problemen. Bovendien zijn "dreigende schulden" voor veel huishoudens een trigger om zich te melden bij een sociaal wijkteam of bij hulpverlening. Daarmee wordt het ook een vindplaats voor andere problematiek die anders verborgen zou blijven. Om het risico te beperken dat huishoudens buiten beeld blijven, zouden we graag zien dat deze

herziening van het beslag- en executierecht wordt vergezeld van aanvullende maatregelen die de uitwisseling van gegevens over schuldenaren tussen deurwaarders en gemeenten bevorderen. Op die manier kan beter vorm worden gegeven aan vroegsignalering en hebben gemeenten meer mogelijkheden om burgers met (mogelijk) problematische schulden actief te benaderen.

- In onderdeel E (artikel 447) staat het beslagverbod beschreven op zaken die huishoudens "redelijkerwijs nodig hebben voor de verwerving van de noodzakelijke middelen van bestaan". Wij voorzien in de praktijk problemen met de interpretatie van deze bepaling. Valt de auto van een schuldenaar die in nachtdiensten werkt en niet met het openbaar vervoer naar het werk kan, onder dit criterium? En wat als deze schuldenaar in principe op de fiets naar zijn nachtdienst kan, maar daarvoor wel een heel eind door een onverlicht park of bos moet fietsen? Speelt dat dan een rol in de beoordeling? Met andere woorden: hoe toon je aan dat dit criterium geldt en wie beoordeelt die argumentatie? Uiteraard zal er in de loop van de tijd jurisprudentie ontstaan over de uitleg van dit criterium. Maar tot het zover is, zijn het vooral de burgers die wat minder mondig zijn en niet de weg weten te vinden naar juridische bijstand, die worden getroffen door een te krappe interpretatie van dit criterium. Het zou daarom helpen als de wet (of desnoods de toelichting daarop) iets meer invulling geeft aan de bedoeling van deze bepaling. Dat voorkomt niet iedere discussie, maar maakt het voor de schuldenaar of diens hulpverlener wel eenvoudiger om het gesprek met de deurwaarder aan te gaan. Onze zorg op dit specifieke punt wordt overigens nog versterkt door de inhoud van onderdeel D artikel 442 (nieuw), waarin het beslag op motorrijtuigen en/ of aanhangwagens wordt vereenvoudigd. Deze vereenvoudiging roept de vraag op, of er nog voldoende aanleiding is om gedegen onderzoek te doen naar de noodzakelijkheid van de te behouden motorrijtuigen en/of aanhangwagens.

Wij hopen dat de reacties op deze internetconsultatie leiden tot nog verdere verbetering van de huidige wetgeving en zijn benieuwd naar het definitieve wetsvoorstel.